

MOMENTELE DE GLORIE SI SUFERINTA ALE JAPONIEI DIN TIMPUL CELUI DE-AL DOILEA RAZBOI MONDIAL

Japonia, 'Țara Soarelui răsare' a prezentat mereu un viu interes atât pentru oamenii de știință cât și pentru oamenii de rând a căror atenție a fost atrasă de operele literare scrise pe această temă. Aceste romane ne prezintă Japonia din cele mai variate puncte de vedere, dar toate ne deschid o fereastră către o lume cu totul diferită și ne îmbogățesc vocabularul cu termeni noi : taifun, samurai, gheișe, harakiri, seppuku sau kamikaze, care mai nou este folosit cu un înțeles extins, el fiind aplicat nu numai japonezilor ci și arabilor care își sacrifică propria viață pentru a îndeplini unele misiuni. Lectura tuturor acestor cărți, de la banala carte a lui Thomas Raucat 'Aventură în Japonia', la exotica 'Doamna Crizantemă' a lui Pierre Loti releva a Japonie încântătoare, fantastică și stranie în același timp, cu munți ridicați din plină mare, cu pagode din lemn lăcuit, ascunse în păduri de pin cu ramuri ciuntite, cu case din bambus și hârtie, înconjurată de grădini minuscule, înfiorate de parfumul florilor de sakura, o lume misterioasă și exotice, populată de samurai cruzi, veșnic învrăjbiți și înțeleștați într-un cortegiu neîntrerupt de crime sângeroase, o țară a plăcerilor rafinate, cu gheișe fermecătoare, ce-și bovarizau destinul nefericit în drame dulcelege, cu iz provincial.

Toate acestea, având o baza cât de cât reală, alături de alte evenimente care au făcut ca istoria acestei țări să fie unică, au contribuit de-a lungul anilor la formarea spiritului nipon, acest spirit care ne atrage de fapt atenția întotdeauna și care se pare că nu a dispărut nici în zilele noastre când Japonia este înconjurată de tehnologia de ultima oră, dar care știe să se întoarcă la vechile tradiții în timp de sărbătoare.

Din punct de vedere istoric evoluția Japoniei nu seamana cu a altor state, dar care nu au împiedicat-o sa ajunga astazi in topul celor mai dezvoltate state din lume. Intregul decalaj a pornit inca din paleolitic cand aceste teritorii erau acoperite de ape; abia cand Europa trecea prin neolitic, rasaritul lungilor coaste extreme ale Asiei de azi semana cu spinarea de munti a unei iguane fantastice, amorțita la marginea unui ocean rotund si intins, plin ochi de apa. In timpul ce s-a scurs incepand cu secolul III î.e.n. cand se evidentiaza prezenta grupurilor de pescari si agricultori schimbarile nu au fost semnificative. Pana in anul 1868, anul initierii revolutiei Meiji, Japonia se prezenta ca un stat agricol cu oranduri feudale care alesese izolarea fata de celelate state ale lumii. Aceasta izolare nu a fost cauzata doar de situatia sa insulara ci si datorita manifestarii fenomenului politic din interior. Departe de a proceda la fel ca Marea Britanie, care se afla in aceeaasi situatie ca si Japonia, dar de cealalta parte a lumii si care a ramas deschisa catre lume, Japonia si-a impus claustrarea, inchizand portile tuturor veacurilor la rand sau deschizandu-le cu teama, limitat, anihilandu-si propria-si 'ospitalitate'. Aceasta a determinat o evolutie sui generis a istoriei, a relatiilor sociale, a culturii, a spiritului, o mentinere a statuquo-ului din primul mileniu pana in penultimul secol al celui de-al doilea mileniu al istoriei, respectiv o mentinere a relatiilor feudale, in formel tipice ale evului mediu japonez. Aceasta fiind prima particularitate ce poate fi aplicata poporului japonez, o a doua ar purtea rolul important pe care l-a jucat si il joaca trecutul in prezentul acestui popor. Putine tari din lume au pastrat atat de puternic amprentele trecutului. Un exemplu este shintoismul, cultul stramosilor, de fapt cultul acestui trecut national. Daca religiile se degradeaza pe masura ce stiinta progresa, shinto nu este atins pentru ca esenta lui nu este mistica. Shinto este usa prin care japonezul intra in contact cu trecutul, cu strabunii lui.

Ceea ce face subiectul acestei lucrari este faptul ca Japonia dupa, un trecut prezentat mai sus a reusit ca intr-o perioada de numai 40 de ani sa se alinieze marilor puteri ale lumii dar in stilul sau propriu. Evolutia ei dupa revolutia Meiji este considerata ca un miracol, ca 'unul din faptele cele mai surprinzatoare ale istoriei'. Unicitatea acestei ere rezulta din imbinarea originala intre dinamismul modernizarii si suportului solid al traditiei, imobil la prima vedere, reunind insa energii in stare latentă, care puteau fi catalizate de aceeasi forta care le infransese pana atunci. Cert este faptul ca la sfârșitul acestei ere Japonia nu numai ca nu mai era un stat izolat ci unul care avea mari ambiții in Pacific si care îl vor implica in mari conflicte si mai ales in al doilea război mondial.

Pentru Japonia cel de-al doilea război mondial a început oarecum in anii `30 când aceasta, condusa de un partid militar a întreprins unele raiduri in China de Nord, raiduri a căror amploare a crescut pana la un război in toata regula dus împotriva Chinei dar care era nedeclarat. Dar adevăratul început a fost atacul de la Pearl Harbor din dimineața zilei de 7 decembrie 1941. Deteriorarea relațiilor dintre S.U.A si Japonia datează in principal din momentul emiterii Actului de Control al Exportului din 2 iulie 1940 care autoriza

președintelui sistarea exportului de materiale de război. În septembrie același an a fost anunțat faptul ca Japonia nu mai putea cumpăra fier vechi. În acest moment ambasadorul Japoniei Kensuku Horinouchi a protestat în fața Departamentului de Stat clasificând aceste acte ca fiind „neprietenești”. Pana în iarna dintre 1940-1941, Japonia nu mai putea cumpăra arme, produse petroliere, utilaje, fier, fier, zinc, aluminiu sau alte materiale strategice de pe piața americană. Olanda și Marea Britanie s-au alăturat Statelor Unite și au întrerupt legăturile comerciale cu Japonia. În această situație Japonia era nevoită să apeleze la bogățiile Indoneziei, mai ales la țițeiul acesteia. În această privință Statele Unite preveniseră Japonia să nu-și extindă influența în Pacific căci vor interveni. În martie 1941, ambasadorul Kichisubaro Nomura a declarat la Washington preocuparea Japoniei față de embargoul american, fiind de părere că nu vor mai exista alte acțiuni militare ale Japoniei decât acelea forțate de aplicarea embargoului. Cu alte cuvinte ambasadorul sublinia că Japonia nu era agresoarea, ci toate întreprinderile făcute se datorau embargoului. În timpul acestui conflict diplomatic, în iulie 1941 Japonia a transferat o serie de forte militare în sudul Indochinei. Pe 26 iulie președintele Roosevelt a emis un ordin prin care erau sistate orice legături economice între cele două state. Pe 17 august președintele american a dat Japoniei prin ambasadorul ei un ultimatum prin care spunea că, dacă Japonia mai intervine în orice altă țară din împrejurimi, Statele Unite vor fi obligate să ia orice măsură pentru a-și asigura securitatea.. Când la mijlocul lunii noiembrie Saburo Kurusu a sosit în Statele Unite cu misiunea de a-l ajuta pe ambasadorul Nomura să găsească o altă formulă de pace, misiunea sa nu a fost primită cu un sentiment de ușurare ci a întărit ideea că amenințarea din Pacific era doar o cacialmă.

Dar la Tokyo decizia intrării în război fusese luată. Pe 5 noiembrie, cu 9 zile înainte ca Kurusu să fi sosit în Statele Unite cabinetul și înalții demnitari ai armatei și marinei, la o întrunire ce a avut loc în prezența împăratului, ajunseseră la un consens: vor începe ostilitățile dacă până pe 29 noiembrie nu se ajungea la un acord satisfăcător cu Statele Unite. Acest plan de război era cel mai mare făcut de un singur stat vreodată. Prima mișcare avea să fie un atac surpriza asupra flotei americane de la Pearl Harbor, în același timp cu o invazie a Thailande și atacuri aeriene asupra Malayei o parte din actuala Malaezie și Luzon; acestea trebuiau să fie urmate de cucerirea Filipinelor, Malayei, Burmei, Indiilor Orientale daneze și al altor insule din Pacific. Dacă flota de război americană putea fi învinsă dintr-o singură lovitură era considerat că Japonia își putea menține vastul imperiu exploatând bogatele resurse ale ținuturilor capturate. Marina japoneză era mai puternică decât flota americană, aceasta din urmă fiind slăbită de recente transferări în oceanul Atlantic; dar totuși armata japoneză era atât de solicitată în China, Manciuria și Coreea încât nu a putut să ofere decât 11 divizii și 700 de avioane pentru atacul din sud. În perioada 10-18 noiembrie flota niponă a fost mutată la bazele de unde avea să atace; ordinul final de atac asupra bazei Pearl Harbor a fost dat pe 2 decembrie. În dimineața zilei de 7 decembrie Pearl Harbor dormea, ce excepția câtorva militari care erau de gardă. Din flota americană, acolo se aflau 7 nave mari de război ancorate la dane și una la doc, 8 cuirasate, 41 de distrugătoare și 5 submarine. Toate cele 3 portavioane erau plecate în diferite misiuni. Aceasta aliniere a flotei nu oferea nici un indiciu asupra vreunor pregătiri de război. Forțele aeriene japoneze nu au fost detectate și la 6 dimineața, ora locală, ele se aflau deja deasupra insulei. Misiunea a fost formată din 3 etape: primul val format din 189 de avioane a pornit de pe portavioane și pe la 7.50 ele au trecut pe deasupra punctului de control Oahu, îndreptându-se către bazele aeriene Hickam Field, Wheeler Field și insula Field, unde avioanele americane erau staționate. În acest timp 40 de aruncătoare de torpile, urmate de 50 de aruncătoare de bombe orizontale continuau să atace flota. În urma lor veneau 50 de avioane de luptă care trebuiau să anihileze orice aeronavă americană care încerca să contraatace. Aceasta imensă forță militară și-a efectuat misiunea în numai câteva minute și după doar o oră, al doilea val a intrat în acțiune, val format din 54 de aruncătoare de bombe orizontale și 81 de aruncătoare de bombe de adâncime, 36 de avioane de luptă care să distrugă definitiv ceea ce primul atac nu reușise. Un al treilea atac de o mai mică anvergură a fost respins de atacurile antiaeriene pe la 9.15. dar și numai primul val ar fi fost de ajuns pentru a oferi un avantaj în prima sa rundă de cuceriri. În total fuseseră nimicite 19 nave de război. Din 202 aeronave ce aparțineau marinei doar 52 mai putea zbura. Viețile a 2086 de ofițeri marini fuseseră curmate. Și armata a pierdut 237 de oameni și a fost incapabilă temporar să-și folosească bazele aeriene și o mare parte din aeronave.

Într-o oră și 45 de minute japonezii distruseseră centrul flotei americane și avantajul poziției strategice din Pacific. În confuzia creată de atacul de la baza navală, japonezii au putut să se retragă la bazele lor militare la fel cum apăruseră- nedetectați. În același timp au fost atacate și cucerite insulele Guam și Wake. Doar la Midway armata japoneză a fost în mod clar învinsă.

În scurt timp Japonia și-a asigurat supremația în Pacific. Debarcarea japonezilor în Filipine a fost precedată de raiduri aeriene, o bombardare sistematică a câmpurilor militare și cu aducerea în zona a numeroase unități militare începând cu 7 decembrie. Japonia a reușit cucerirea Manilei, capitala Filipinelor, iar generalul MacArthur aflat la conducerea armatei mixte americanoasiatice și-a retras oamenii în stare de asediu în peninsula Bataan, cea care urma să devină un punct de rezistență. După această victorie, japonezii și-au îndreptat atenția spre insula Mindanao și celelalte insule din sud. Dar acțiunile japonezilor pot mai degrabă fi numite asedii încetinite decât atacuri propriu-zise. Mai mulți apărători muriau din cauza bolilor sau a foametei decât din pricina atacurilor. Tot pe 7 decembrie au fost atacate și Malaya și Hong-Kong-ul, dar acestea au fost condamnate de la bun început. Japonezii au început prin atacurile aeriene. Pe 18-19 decembrie japonezii au invadat Hong-Kongul după ce în prealabil cuceriseră Peninsula Kowloon, iar de Crăciun garnizoana capitulă. Având bazele în Indochina, forțele aeriene japoneze au atacat Malaya de nord începând din 7 decembrie. Sub escorta navala, expedițiile japoneze au fost îndreptate spre partea estică a Malayei de Nord, au capturat două porturi și au redeschis bazele militare aeriene. În același timp flota japoneză a ajuns până la gura fluviului Menan iar trupele de uscat au ocupat Bangkok-ul, forțând statul Siam să semneze un tratat de alianță cu Japonia pe 21 decembrie. Din porturile estice flota niponă s-a extins spre sud și vest. Pe 2 decembrie Marea Britanie a încercat, prin acostarea a 2 puternice nave engleze în Singapore, să garanteze securitatea navala din zona. Pe 9 decembrie acestea aveau să navigheze spre Kuantan unde se raportase o aterizare a trupelor nipone, dar acestea au pornit fără nici o acoperire aeriană și astfel au putut fi imediat scufundate de mai multe rânduri de aeronave japoneze. Dintr-o singură lovitură Japonia a reușit să schimbe balanța puterii navale, nu numai în Pacific ci și în Oceanul Indian. Protestul englez a fost mai mult formal decât eficient.

Prin atacul lor asupra Burmei, japonezii i-au atras și pe chinezi în război, aceștia luptând alături de britanici. Dar japonezii erau de neînvinși. Întâi au ocupat nordul Burmei și mai apoi și sudul, tăind calea de acces a chinezilor. Trupele britanice au fost nevoite să se retragă în India, care devenea la rândul ei amenințată. Pe 4 aprilie 1942 o unitate formată din 3 nave de război, 5 portavioane, însoțite de cuirasate și distrugătoare au intrat în golful Bengal și au atacat Ceylonul, multe nave de război britanice fiind scufundate. Submarinele japoneze au făcut ravagii în rândul flotei britanice aflată în golful Bengal, aceștia grăbindu-se să plaseze întăriri în est pentru a apăra India și Oceanul Indian. Doar ploile musonice au reușit stoparea expansiunii japoneze spre vest.

În timp ce cucereau Filipinele, Malaya și Burma erau de asemenea implicați în cucerirea insulelor Borneo, Tarakan, Celebes, Timor, Bali și Ceram. Superioritatea lor navala le-a ușurat misiunea. Pe 14 februarie 1942, Sumatra a fost invadată și Palembang a fost ocupat, singura rezistență venind din partea trupelor de guerila care au fost și ele în scurt timp învinse. O altă insulă care a fost în scurt timp cucerită a fost Java, care aparținea danezilor. Aceștia își trimiseseră o mare parte din flota în ajutorul britanicilor și cu forțele ramase nu au putut să țină piept japonezilor decât 10 zile.

Din bazele lor aflate în insulele Caroline și Marshall, japonezii au avansat spre insulele Gilberts din centrul Pacificului și în Noua Guinee și insulele Solomon împreună cu arhipelagul Bismarck în sud-vest. Pe 23 ianuarie au sosit în Noua Britanie, au ocupat Rabaul. Mai apoi Bougainville le-a căzut în mână. În martie a început încercarea lor de a cuceri Noua Guinee prin debarcarea lor în Salamaua și Lae.

Toate aceste evenimente au precedat capitularea Filipinelor în aprilie. Înaintarea japonezilor a fost favorizată și de bolile și foametea ce au cuprins linia de luptă Bataan, singura care stătea în calea Japoniei. Armamentul din dotarea acestora apărători au devenit inutile căci japonezii atacau pe calea aeriene.

Dar, după cum era de așteptat japonezii trebuiau să cunoască și un adversar pe măsura lor. Toate aceste victorii au fost obținute în special datorită supremației lor navale și condițiilor grele la care erau supuși cei ce le țineau piept. Boala și foametea le-au fost aliați, ei chiar au întrerupt aprovizionarea cu apă în Singapore, singurul inamic eficient fiind clima Indiei, acele ploi musonice ce au împiedicat extinderea lor spre vest.

După atacul de la Pearl Harbor, americanii au început refacerea flotei iar cele 3 portavioane care nu au fost afectate au reprezentat o bază de pornire. Pe un singur portavion încăpeau aproximativ 80 de avioane, o unitate care dacă era bine echipată putea face fața unui atac japonez.

Primele atacuri ale americanilor în Pacific s-au soldat cu mici victorii care nu promiteau prea multe dar care au fost obținute strategic și care au ajutat Statele Unite să preia controlul în Pacific.

Totul a început pe 1 februarie cu un portavion care a întreprins mai multe raiduri în insulele Marshall și Gilberts. Apoi, la scurt timp s-au succedat și celelalte preluări: Rabaul în Noua Britanie,

insulele Wake, insulele Marcus, aflate la 1200 de metri sud de Tokyo, Yokohama, Nagoya si alte puncte la sud de Honshu.

In spatele acestor operațiuni minore, Statele Unite si-au consolidat linia de aprovizionare din Australia prin crearea unui lanț de baze ce se întindea prin tot Pacificul; Insula Johnson a fost transformata in baza aeriana si insulele Christmas, Fanning si Canton au fost preluate si organizate.

Bătălia de la Marea de Corali. Japonezii erau hotărâți sa înainteze si mai mult in Noua Guinee, Noua Britanie si insulele Solomon. Când pe 3 mai, japonezii au pornit in ocuparea Tulagi, de pe insula Florida, in Marea de Corali a pătruns portavionul american Yorktown, împreuna cu 3 cuirasate si 6 distrugătoare, cărora pe 5 mai li s-au alăturat o alta unitate formata dintr-un portavion, 7 cuirasate mari si 2 mici si 9 distrugătoare. In dimineața zilei de 7 mai, avioanele de pe cele 2 portavioane americane au scufundat portavionul japonez Shoho. A doua zi a avut loc adevărata confruntare si deși cele doua portavioane americane au fost grav avariate si evacuate, bătălia din Marea de Corali a fost o victorie decisiva a americanilor, fiind pentru prima data când o mare unitate japoneza a fost avariata si forțata sa se retragă.

Bătălia de la Midway. Pe 3 iunie, aeronavele americane ce patrulau in largul insulei Midway au observat o unitate militară japoneza care se îndrepta spre est cu scopul capturării insulei, acesta fiind primul pas spre cucerirea posesiunilor americane din Pacificul Central. Forțele japoneze erau împărțite in doua grupuri, primul alcătuit din 4 portavioane escortate de alte nave de război, iar la doilea din cuirasate si unități amfibie, necesare capturării insulei. Prima lovitura a avut loc in dimineața zilei de 4 iunie, iar japonezii au fost întâmpinați la mal de unități terestre si garnizoana de apărare care fuseseră alertate si care au ripostat cu foc continuu, nimerind unele nave de război si 2 portavioane. Cu data de 5 iunie a început înfruntarea directa dintre americani si japonezi, pierderile fiind mari de ambele părți, insa aceasta au asigurat supremația americanilor in Pacificul Central.

Datorita faptului ca au obținut o victorie decisiva la Midway, americanii au pornit intr-o mare ofensiva in Pacific. Principala problema a unei ofensive in Pacific pentru americani era străpungerea triunghiului de garnizoane japoneze aparate pe cai aeriene, situate in insulele cucerite de niponi. In timp ce planurile erau întocmite, japonezii înaintau si mai mult in Noua Guinee si in iulie 1942 si-au debarcat forțele pe coasta nordica a insulei Guadalcanal, in sudul insulelor Solomon. Deoarece acestea reprezentau o amenințare pentru posesiunile americane din Noua Guinee si Noile Hebride, o expediție americana marina, formata in Noua Zeelandă, a navigat sub protecția a 3 portavioane, a debarcat in Florida si Guadalcanal pe 7 august si au preluat repede controlul pe cea din urma, pregătind-o de aparere. Aici s-a desfășurat un război crud ce a durat aproape 6 luni, scopul acestuia fiind cucerirea unei mare părți din insulele Solomon. In Batalia din Marea Savo trupele americano-australiene au pierdut 4 portavioane, dar in cele din urma japonezii s-au retras. Pe 23 august un puternic convoi japonez a fost interceptat de americani in timp ce încerca sa aducă întăriri in zona. Aceste lupte din insulele estice ale Solomonului au durat 3 zile la sfarsitul cărora convoiul a fost nevoit sa se retragă. Dar japonezii au insistat si la 4 zile după înfruntarea de la Capul Speranței de pe 11-12 octombrie, ei au debarcat puternice întăriri pe insula. Si americanii au mai adus aici încă o garnizoana de infanterie si campania s-a transformat imediat intr-o criza. Principalele lupte pe insula au durat pana pe 15 noiembrie, când a devenit clar ca victoria aparținea americanilor. Luptele au mai continuat si după aceea dar, din garnizoană militarii japonezii au dezertat. Pentru a îndepărta pericolul japonez de Australia, americanii au cucerit de la japonezi Noua Guinee in ianuarie.

La 26 iulie 1943 a fost publicata Declarația de la Potsdam, prin care s-a cerut Japoniei capitularea imediata si necondiționata. Guvernul de la Tokyo a respins cererea , deși erau in preajma sfârșitului militar, legănat încă de mitul „vântului divin”. Japonia pregătise împotriva unei încercări de debarcare a flotei americane pe coastele arhipelagului peste 700 de kamikaze, cu misiunea de a o îngropa in adâncuri, o data cu sacrificiul lor. Nu era introdus in aceste calcule neprevăzutul atac atomic. Dar daca e sa vorbim despre acest atac, el nu era cu nimic justificat. Sa analizam unde erau concentrate forțele armate japoneze la începutul lunii august 1945: 2 milioane de ostași in Japonia, in insulele Kurile si in Sahalinul de sud; un milion in Mancuria si in Coreea, așa zisa armata din Kwantung; 7-800 de mii in diferite regiuni ale Chinei si aproape un milion in Asia de sud-est. In schimb au fost alese ca obiective ale atacului atomic 2 orașe cu mica importanta pentru potențialul militar japonez, dar unde își duceau viata câteva sute de civili. Si acest atac avea loc după ce armata germana era înfrântă, Italia scoasa din război. Si după ce la Ialta, in februarie 1945, Stalin a informat pe aliați, ca la 3 luni de la înfrângerea Germaniei, Uniunea Sovietica, va intra in război împotriva Japoniei. Exact la 3 luni, in 5 august 1945, Uniunea Sovietica a dat

un ultimatum Japoniei care a fost respins de guvernul japonez. Astfel încât în ziua de 8, U.R.S.S. a declarat război Japoniei, atacând pe un front de 4500 de km, cu trei mari grupe de forțe, sub comanda mareșalului Vasilevski asupra principalelor concentrări de forțe ale armatei din Kwantung. Chiar declarația lui Stalin de la Ialta se înlanțuie în logica lucrurilor legate de decizia privind atacul atomic. Literatura de după război amintește ca :” ...hotărârea de a folosi bomba atomică și momentul fixat pentru aceasta aveau o legătură directă cu proiectata intrare a Uniunii Sovietice în războiul împotriva Japoniei”. Si este vorba de afirmația unui reputat om politic american. Scopul a constat în forțarea Japoniei de a capitula în fața Statelor Unite înainte ca armata sovietică să invadeze teritoriul Japoniei, pentru a-și asigura un control unilateral postbelic în această zonă a lumii. Si de asta dată a afirmat-o tot un american și nu unul oarecare, ci James F. Byrnes, consilierul apropiat al președintelui și ulterior secretar al Departamentului de Stat care sprijinea ideea lansării bombei atomice, „fiind convins că bomba e în stare să ne pună în poziție de a dicta condițiile noastre la sfârșitul războiului” după cum scrie Truman în memoriile sale. Dar problemele tehnice pe care le implica un atac atomic asupra Japoniei erau mari. Când în septembrie 1944 exista deja o certitudine pentru realizarea bombei cu plutoniu până în primăvara lui 1945, se puneau problema modificării fortărețelor zburătoare destinate să le transporte în raidul aerian de atac. Cel cărui i s-a incredintat pregătirea lansării bombei atomice, Groves, urmărea cursa angajată între uzinele în care erau fabricate cele două materiale fisionabile și îl îngrijora încetineala cu care se separa izotopul U 235. el a dat ordin să se construiască 2 modele de bombe: una cu uraniu, ce avea să aibă o formă lunguiață, **Subțirelul**, după alura lui Roosevelt, și o a doua cu plutoniu, pântecoasă, denumită **Grăsunul**, după fizionomia lui Churchill. Din vara anului 1944 au început să fie pregătiți oamenii care trebuiau să lanseze bombe, aleși toți după rezultatele obținute, toți tineri dar cu experiență. În timpul antrenamentelor, fiecare avion era încărcat cu câte o bombă pântecoasă și se ridica la o înălțime de 10 000 m. Bombardierele se lansau de aici asupra unor cercuri vopsite în alb, coborând în 15 secunde până la 6700 de m, eliberau bombe și apoi trebuiau să urce până la 17 km depărtare de cercuri, sub un unghi de 156 de grade și jumătate, în timp de 51 secunde. Înainte ca ele să fie lansate, o bombă a fost și testată în pustiul Alamogordo, dar care conținea o cantitate mai redusă de material fisionabil. A fost o experiență reușită care a oferit oamenilor de știință și militarilor o imagine terifiantă asupra efectelor acestei arme ucigătoare. A urmat transportarea uneia dintre bombe, Subțirelul, la Tinian. După cum era de așteptat măsurile de siguranță luate au fost magnifice. Astfel bomba a fost transportată pe bucăți, ca în cazul unui eșec să nu fie distrusă întreaga bombă.

Generalul Spaatz, cel care a preluat comanda trupelor aeriene americane din Pacific a dat ordinul ca bomba să fie lansată începând cu data de 3 august, de cum timpul ar fi favorabil, asupra unuia dintre obiectivele: Hiroshima, Niigata, Kokura sau Nagasaki. Si la 6 august a urmat ce știți : Hiroshima. Bomba a explodat la 530 de metri deasupra orașului. Acolo temperatura avea să ajungă egală cu cea a soarelui. De obicei temperatura urca treptat, atinge un punct maxim și apoi scade treptat. Dar aici temperatura a atins punctul culminant într-o fracțiune de secundă, transformându-se într-o sferă de foc cu peste câteva milioane de grade. Cei aflați sub punctul 0 s-au descompus, impregnându-se în pietre. Țiglele acoperișurilor s-au topit pe o rază de 500 de metri de la acest punct zero. Primarul orașului Kabe, situat la 16 km de Hiroshima, a văzut fulgerul și a simțit căldura. La Academia Navala Japoneză de pe insula Eta Jima, situată la aproape 100 de km S-E de Hiroshima, elevii aflați în sălile de curs au auzit un sunet surd, dar au simțit adierea unui vânt neobișnuit de cald prin ferestrele deschise. În comparație cu aceștia, ce vor fi simțit nefericiții de la Cartierul General al Armatei care au fost aproape de punctul zero? Nu au avut timp să simtă nimic pentru că au murit cu toții, ori arși, ori uciși, de undă de soc, ori de radiații. Cei care lansaseră bomba erau la rândul lor îngroziti de pârjolul pe care îl provocaseră. „ Era o viziune înfricoșătoare, o masă clocotitoare de fum gri-purpuriu și se vedea că avea un miez roșu și totul ardea...” a declarat la sfârșit unul dintre piloți. Nici măcar generalului Spaatz nu-i venea să creadă, când a văzut în hambarele americane de la Tinian cutia în care fusese ambalată bomba, că un lucru așa de mic putea provoca un așa dezastru. În timp ce la Hiroshima totul ardea, 70000 de oameni murind în primele secunde și în zilele următoare încă 28000, la Tinian, eroii de pe Enola Grey erau sărbătoriți ca niște eroi. Apar generali, ziariști, se distribuie decorații.

Vestea a ajuns la Tokyo destul de încet. La 6 august, mai precis la ora 8 și 17 min, operatorul de control al postului de Radio din Tokyo observa că antena de la Hiroshima nu mai e în legătură cu stația. Era vid, liniște totală. După câteva tentative infructuoase de a intra în legătură radio, încercă trei linii telefonice de ajutor. În zadar. Peste câteva minute, centrala cailor ferate japoneze constată o ruptură în circuit, puțin mai la nord de Hiroshima. Încercările prin telefon, sunt și ele zadarnice. Statul Major intra în

panica. Cum se poate ca un oraș de 343 000 de locuitori sa se volatilizeze? Telefon, radio, nici un contact. Abia mai târziu o voce parvine la Tokyo: este aceea a sefului unei gări situate puțin mai la nord de Hiroshima. El se exprima confuz, vorbește de o teribila explozie, despre „cerul cu o culoare stranie”. Ofițerii ridica din umeri si-i reproșează ca a băut cam mult sake la acea ora de dimineața. Stațiile radio nu au înregistrat nici o formație de avioane. Da, a fost un raid de 2, ba nu, 3 avioane americane, dar asemenea raiduri de recunoaștere se fac zilnic, iar Hiroshima nu prezintă nici un interes militar si nici n-a fost bombardat vreodată de la începutul războiului. Un pilot primește un ordin sa zboare la Hiroshima, sa aterizeze, sa vadă despre ce este vorba si sa revină pentru a face un raport. Pilotul zboară si vede infernul. Hiroshima, cat a mai rămas din ea, arde; e un câmp plat ca si cum ar fi fost supus sucțiunii unui aspirator monstruos. Aeroportul este o îngrămădire de fiare topite, din ceea ce au fost avioanele. Este complet impracticabil. Înspăimântat, pilotul pune avionul pe direcția bazei navale Kuru, la 15 km spre sud. Raportul său făcu misterul si mai de neînțeles. Cum a putut Hiroshima sa devină acest infern de jărat, când n-a fost nici un raid aerian? Echipe de ajutor motorizat pleacă din Kuru, dar flăcările nu le permit sa se apropie de oraș. De-abia după 12 ore de la cataclism, spre seara s-a putut intra in prima retorta in care avusese loc o reacție urmata de moartea atomica. Abia la 7 august, postul de radio japonez a difuzat un scurt comunicat: „, Hiroshima a suferit distrugerii considerabile ca urmare a unui raid executat de către câteva B 29. se pare ca un nou tip de bomba a fost utilizat. Investigații sunt in curs.” La 7 august, la ora 9 dimineața, un ofițer al forțelor aeriene japoneze invita pe cunoscutul atomist japonez Yoshio Nishina la Cartierul General al Statului Major. S-au pus 2 întrebări stupide: „, daca ar putea construi o bomba atomica in 6 luni?” si „, ce mijloace eficiente se pot propune împotriva noii bombe?”

In timp ce japonezii își tratau răniții, observând cu stupoare ce efecte poate avea aceasta bomba, americanii pregăteau Nagasaki. La Tinian, in zilele ce au urmat după primul atac, a sosit si Grăsunul. La trei zile, o a treia bomba atomica a explodat, omorând 40 000 de oameni si rănind si mai mulți. Rusia a declarat război Japoniei si a început invadarea Manciuriei.

Pe 10 august guvernul japonez si-a anunțat disponibilitatea de a accepta prevederile tratatului de la Potsdam din 26 iulie, cu singura condiție ca prerogativele împăratului sa nu fie afectate. Pe 2 septembrie a fost semnat armistițiul de pace, la bordul navei americane Missouri, aflata în golful Tokyo.

Astfel se încheie trista experiența a războiului pentru japonezi, sau măcar luptele directe căci japonezii au mai avut de suferit de pe urma războiului si după semnarea acestui armistițiu.

**Bibliografie: „Pe meridianul Yamato” de Florin Vasiliu
„ Enciclopedia Collier”, articol de S.L.A Marshall**